

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10263

Vita S. Amantij Episcopi Rutenensis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

sanctum quoq; depasceret. Ille autem cum spiritus, quæ in eo erat, gratia id præsciuis-
set, transijt ad alium, & malus fuit depræhensus Epiphanius, & seipso detestor. Quid
ergo admirabilis ad hoc Iohannicius? Non fuit excitatus ad vindictam, non ei male-
dixit, qui parabat insidias: sed ut mitis eius, qui est mitis, discipulus, & amicè eum adijt,
& humiliter est allocutus, & rogauit ut diceret causam, cur ei vellet esse inimicus. Ille
autem plaustris probrorum, ut dicitur, & contumeliarum eum est insecutus, & tan-
dem egregius ille Epiphanius virga, quam habebat in manu, quæ in extremo ferrum
habebat acutum, in medio ventre percutit sanctum, etiamsi illæsus permanferit vir
misericos, & ad reconciliationem hortatus sit Epiphanium. Sed ille, pernicioso illo
animo nihil mutato, permanfit in eadem maleuolentia. Hoc autem sancto prædictum
fuerat ab illis monachis, qui ei ab initio dederant illam tunicam pilis contextam. Ten-
tatio enim, dixerunt illi, ad te veniet in fine, sed ipsa quoque erit irrita.

Cum autem sanctus iam ad profundam processisset senectutem, & illis admirabili-
bus laboribus exercitationis euasisset infirmus, in monasterio Antidij extructa cellu-
la, illic se includit. Si quædò autem eum vocaret tempus, ut illinc egrederetur, transi-
bat per viam publicam, ne ab illis quidem visus magna ex parte, à quibus ne volebat
quidem omnino adspici. Quinto verbò anno imperij Michaëlis, qui Ecclesiam rege-
bat Methodius, cum magni Iohannici ad Dominum excessum præsciuisset iam appro-
pinquare, ad eum venit, & vltimas preces ab eo petijt. Ille autem cum maximi fecisset
conuenire Methodium, & in longum tempus cum eo produxisset sermonem: & de-
indè sacro cœtui & recens electo gregi ea, quæ ad pietatem opus erant, suasisset, di-
cens, ut immobiliter & stabiliter permanerent in fide orthodoxa, neque euertentur
à profanis vocibus hæreticorum, & inter se conseruarent concordiam, neque
blasphemam & maledicam linguam mouerent in pontificem: subiunxit, quòd nec
multum tempus post suum decessum viueret Methodius. qua quidem in re non fuit
fallus. Tertio enim die, postquam hæc dixisset, (Erat verò * tertius Nouembris) D.
Iohannicius spiritu quidem migrat ad eum, quem diligit, deductus à choris Angelo-
rum: corpus autem deponitur in loculo. Methodius autem, qui clarissimè refulsit
inter Patriarchas, ipse quoque octauo mense post illius decessum, excessit ex hac vita
quartodecimo Iunij.

Quenam autem sunt ea, quæ facta sunt in morte & post mortem admirabilis hu-
ius Iohannici? Dissolutorum membrorum confirmationes, homines liberati à mali-
gnis spiritibus, si solum ad capsam illius accessissent. Quidni enim erat Iohannicius ijs
rebus vel post mortem glorificandus, cuius decessum columna ignis significauit ijs,
qui erant in monte Olympo? quem præcesserunt Angeli, paradisi portas ei aperien-
tes, & transmittentes ad eam, quæ est illic, beatitudinem, purè appariturum ante fa-
ciem Domini, & simul versaturum cum Angelicis Ordinibus? à quibus beata Trini-
tas laudatur & glorificatur nunc, & in nunquam desitura secula seculorum, Amen.

VITA SANCTI AMANTII EPISCOPI RVTEN-
SENSIS, CVIVS AVTHOREM NECDV M REPERI. VI-
detur mihi esse Fortunatus, idq; planè sentio. Stylus enim à Fortunati di-
ctione non abborret. Exstat in MS. codicibus.

BEATISSIMVS Amantius Rutenæ vrbis quondam
fuit cuius ortu, vita pastor, nunc felici patronus est ex-
cessu. Qui in primæuo ætatis flore, abruptis seculi la-
queis, militiam Christi perseverantiæ definitione susce-
pit, & vitia, quibus pulsatur humana fragilitas, patien-
tiæ virtute calcavit. Qui beato feruens proposito, &
felicitum meritorum splendore conspicuus, sacerdotij
culmen & sublimis cathedræ sedem emeruit, gestitque
mentem fastigio honoris sui parem. Nunc breui stylo
pauca virtutum eius perstringamus insignia, præstante
Domino, oratione beati antistitis, dicendi vires, qui di-
uitias bonitatis suæ sine villo defectu scit effundere, &

nescit, cum effuderit, vacuari.

Igitur

Egregia ci-
patientia er-
ga amulū.

Cap. 68.

Iniuste san-
ctū Iohān-
cium Me-
thodij Epi-
scopus.

for. * quartus
Obitus S.
Iohannici.

Cap. 59.
Preglora mi-
racula post
obitū eius.

4. Nouēbris

Amācius fuit
Episcopus.

AMANTII
EPISCOPI
RVTEN-
SENSIS
VITA

Igitur cum in praesidia urbis foro confisset Praeses, altiori sede ceteris sublimior, & quendam nefarii facinoris reum ultimo crucis supplicio, & extrema poena patibuli damnasset, properat beatus antistes ad forum, petit ad Praeside vitam iam metu praemortui: non impetrat: iterat preces, orationem apud surdum Praesidem perdit. Itaque antistes ad cellam repedit, terra prostrernitur, fundit preces, suspiria geminat, tundit crebro verbere sanctum pectus: petit a Domino, quod a Praeside obtinere nequiverat. Dignalicò Praeses immitis poena percellitur. Nam cathedra, cui altius insederat, miris repetè modis affigitur, deserit ossa vitalis calor, & soluta nervis rigèribus membra, officium quo animæ famulabantur, amittunt. Ad cellulam beatissimi viri cõcurritur: ab oratione confurgit, ad forum progreditur. Sensit aduentum viri Dei Praeses, magna iam sui parte praemortuus. Amissi itaque redduntur sensus, & famulantia visibus suis, ad vigorem pristinum redeunt membra. Redditur ergò Praesidi salus, vita damnato: & quicquid vel admittendo ille, vel hic non dimittendo contraxerat, pia Domini miseratione diluitur. Denique condonata est reo vita cum crimine, Praeses meruit veniam cum salute.

Non longo post tempore sequitur longè clarior virtus, & tanto par merito. Erat namq; haud longè ab urbe altiori base eminens simulacrum, quo in loco mira gentiliū multitudo confluerat. Itaque dum daemõnibus pecudum, vel suis potiùs mortibus litant, dumq; cuncti referti epulis, vino pleni, cantu perstrèpant, beatissimus sacerdos aduenit: vidensq; exultare infelicem plebem omni luctu grauiori lætitia, trahens imo pectore longa suspiria, à sacrilegij impio scelere pio hortamine reuocare pertètat. Sed inuisa semper ignaviae remedia sunt, quæ perire arbitrio suo, quam alieno seruari consilio, mauult. In modum vtilium, incommodum voluptatis examinat, blandaq; noxia pro rectis ac necessarijs habet. Totis ergò furoris stimulis in iniuriam sancti viri seditiosum vulgus exarsit, cum pia ille aduersus fauentis arma corripiens, cellulam repetit, terra prostrernitur, fundit vberes pro hostibus fleus, ingeminat pro inimicis alta suspiria, petit vt sine nece sua, vel certè propria, fauentium furor desisteret. Nam ille quò coronaretur, optabat: pro his, nè punirentur impij, pia apud misericordem Regem vota fundebat. Post longa itaque suspiria sanctum eleuans caput, si nubes aliqua ab Oriente confurgeret, qui propè assistebat, inspicere puerum rogat. Nullam ille videri respondit. Rursus beatus pontifex terræ prostratus, ingemuit: erectumq; item à terra caput, eadem quæ priùs famulum sciscitabatur. Videri, vt priùs, famulus negat. Cumq; tercio sancta terræ membra prostrerneret, ait, cui id operis iniunctum fuerat, nubem ab Oriente pertennem exiguaq; videri: scilicet credidit, quod futurum prauiderat. Ab humo homo Dei confurgit, & calum, vnde nunquam mente defuerat, intuetur. Tegitur repetè nubibus dies, mox diabolo exitium ferens

Fulmine disspatur æmõnis simulacrum.

terribili sonitu fulmen increpuit, pariterq; infelix simulacrum ferit, diuidit, dispergitque: fertur per aëra lapideum sacrilegorum numen. Quod ita diuersam in partem vetricis procellæ turbo deiecit, vt partem nunc eius Lauerna teneat riuus, partem Auarionis habeat riuus fluminis, in testimonium virtutis perpetuò seruatura: partem ab urbe procul patens retineat campus, opus tanti miraculi visibus ingerens, admirationem præbens, memoriam representans.

Aliquantulum post hæc temporis fluxerat, cum ecce præcepit duobus Ecclesie famulis, vt in flumine, quod iuxta urbem præterfluit, paucos pro aduenientibus pisces caperent. Haud mora, præceptis obediunt, pisces capiunt, lina legunt, ad urbem remeant: quos milites, qui in praesidio erant ciuitatis, redeuntes offendunt. Ij hostili ritu septi, poriuntur piscibus: eosq; malè multatos flagris, relinquunt exanimis. Ad sacerdotem famuli redeunt, & quæ ijs simul ablata illataq; fuerant, testis luctus edocuit. Beatus tamen pontifex amissis non doluit ex contemptu, afflictis congemuit ex affectu. Illinc constantiam rigor tenuit, hinc pius lachrymas fudit. Felix, cum vicit contemptu: felicior, cum victus affectu est. Domum interea milites repetunt, nituntur prædam edomare flammis. Subiecto etenim igne exundat latices, nouo repetè miraculo perdit vim flamma dissiliens, & æstuans in casum furibunda. Miroq; repetè modo durantur magis flammis pisces, lege mutata natura, & intractabiles durique sensus tanti nouitate miraculi molliuntur. Interea peruafores milites ad sacerdotem concurrunt, direpta referunt, genibus adharèt, veniam facinoris petunt. Ignoscit mens pietate promptissima, donat eis crimen cum piscibus. Mox quæ direpta focis, intemperate durauerant, reddita flammis edomantur. Praeclaris gloriosisq; signis plus stupenda succedunt.

Erat

Insigni miraculo castigatur militum praesidiorum improbitas.

Erat in foro altiori base eminens simulacrum, quod vir beatissimus zelo diuini amoris accensus deiecit atque confrigit. In ultione igitur numinis sui, sacrilega plebis multitudo confurgit, ac lymphatico furore succensa, Christi bellatori minatur exitium. Sed vir beatissimus mortem non timuit vitæ amore. Neque enim fas erat, fortissimum bellatorem presentem timere mortem, quia iam æterna presentium rerum contemptu meruerat. Itaque plebs misso in Rutenem nuncio, cuidam refert, qui erat eo tempore natalium splendore, honore, titulis, opibus, autoritate cæteris longè præstantior. Contrahit hic seruatorum auxilia, sede inuectus curruli, urbem protinus petit. Et iam emensus iter dici fremens, dira & extrema minitans, urbi aderat. In medio tamen portæ pridè beatus pontifex orationem terræ prostratus fuderat. Quo in loco miro stupore hasere bijuges, & vt insensibilia riguere signa. Nil agunt stimuli, nil verbera sæua proficiunt. Tum vir ille insignis, miraculi nouitate perculsus, ad beatissimum virum vnum ex necessarijs mittens, rogat vt pia dignanter oratione absolueret, quem meritis quasi vinculis nexuisset. Haud mora, sacerdos aduenit, carpento deuoluitur persecutor, adhæret sancti genibus, rigat pedes lachrymis, peccatum fatetur, petit remedium. Vix verba compresserat, & animalia, quæ vt duræ cautes riguerant, cælitus recepta mobilitate, præceptis obediunt.

Confringit simulacrum S. Amantius.

Nota miraculum.

Criminosus quidam hortulum sancti viri exiguum quidem spatij, latis tamè conspici nitescere oleribus. Ampliabat siquidem loci angustias amena iucunditas. Statim ergò atroci mente furti facinus concipit. Itaque redditur terris occasus diei noctis silentio. Vix corda mortalium alta quies dulci sopore laxauerat, cum ille comòdum furandi tempus amplectens, proflit audacia plenus & scelere, leuique impulsu quæ obstabant cedentibus, adit hortulum, olera diripit, abire festinat, sed diuinitus retinetur. Nullus erenim remeanti patet exitus, & ita reus tenui sepe quasi muro vallatus tenetur. Exigua nanque obstacula, velut omni constructa munimine, crescere fugienti videntur in molem. Noctis ergò totius spatium iter hortuli fuit. Interea rosæ lucis splendor mundi faciem irradiat, qua rebus reddita, terris lux redit. Igitur beatus senex in cellam, vbi preces in somnis in æstibus noctis dulci meditatione & sancto labore traserat, vnum è fratribus vocat, mittensque in hortulum, mandat vt quem illic errore lassatum suo, & velut quibusdam arctatum vinculis, ita innexum crimine reperisset, attraheret. Haud mora, ita reperit, attrahit. Adest ilicò criminosus, furtum in medio proijcit, pedes cõplectitur sacerdotis. Itaque vir pietate plenus indulget crimen, donatque furtum, monens sæpè, vt vñibus necessaria suis potius petat quàm rapiat, & necessaria sibi tribuentis munere, non rapina scelere, conferantur. Sic ergò indulgentiam à sancto viro promeruit, & discessit.

Fur non potest ex hortulo sancti viri recedere cū furto.

Quid memorem in eodem hortulo à simili scelesto quodam mella ab alucaribus nocturno dempra furto, delataque domum, in picis prorsus murata naturam, stupuisse reum admiratione virtutis, cum criminis deesset causa, sed conscientia criminis torqueret authorem, cum furto damnum superesset, in qua moestus atroci maneret in scelere? Tandem verò criminosum, alto mentis stupore discusso, ad antistitem properasse, retulisse furtum, sanctique vestigijs prostratum, veniam facinoris postulasse, perfacile supplicanti indulgisse antistitem, naturamque mellis non minori redijisse miraculo, quàm mutasse: ita reum pro supplicio veniam, munus domum retulisse pro crimine?

Vide re admiratione dignam.

In vna regemium miraculum.

Dum his virtutum fulget miraculis, beatum gloriose consummationis tempus aduenit. Sed cum fracta iam æuo membra deficerent, afflictum emortuumque corpus onus abstinentiæ roborabat, & quod natura negauerat, meritum conferebat. Fuitque tantus fidei in eo feruor, vt insatiabili ardore quo plus corpori districtiois intruisset, inferre plus cuperet, & ita erant augmenta meritum eius incitamenta profectuum. Amor quippè Dei reficere animum potest, satiare desiderium non potest: sed magis magisque cum hauritur, inflammat. Iucunditate enim sui excitat appetitum, sed non facit de satietate fastidium. Igitur beatissimus Amantius hac meritum luce fulgens, terrena teris membra commendat, cælestis spiritus celsa conscendit. Illic nunc interest choris Angelorum, hic fulget claritate meritum. Illic interpellat pro famulis voce supplici, hic tuetur famulos virtute sublimi. Illic petit, hic præstat. Illic vota fundit, hic votis responder. Illic nunc circunseptus æterna micat luce, vel meritum splendore clara, vel illata crucis tormentis roseo quasi fulgore purpurea. Nam ipse in semet & persecutor extinguendo vitia extitit, & martyr crucifigendo corpus emicuit.

Admirabilis fenis feruor.

Felicissimus obitus.

Nouigen^o martyrij. Psal. 115. **cu**it: adeptusque est nouum, non mortis, sed carnis mortificatione, martyrium. Et cum sit in conspectu Domini preciosa mors martyris, dum beatissimus Amantius in seipso hostem & persequitur, & prosternit, fuit in conspectu Domini mors preciosa uiuentis.

Quædam de hoc beato Antistite Amantio Lector offendet infra 13. Nouembris in Vita S. Quintiani primò Rutensis, in dè Aruernorum Episcopi: qui sancto Amantio successit.

**DE SANCTO LVSORE PVERO ET CONFES-
SORE, EX GREGORIO TVRONENSI: DE GLO-
ria Confessorum, Cap. 92.**

Nouëbris 4.

LN Dolensi Biturigi termini vico beatus Lusor Leucadi, quondam senatoris filius requiescit, qui fertur in albis migrasse à seculo: in crypta verò positus super pavementum, sepulcrum habens ex marmore Pario mirabiliter exculptum. Factum est autem, vt quadam vice sanctus Germanus Parisiæcæ vrbs Episcopus, ad hunc tumultum vigilias celebraret, haud procul formulam habens, in qua genua, cum necessitas cogeret, deflecebat. Factum est autem in vna vigiliarum nocte, dum Psalmos lectionis Dauidicæ decantaret, stationis labore lassus clerici, quasi pro aliquo releuamine se super sepulcrum sancti defixis vlnarum com-

Vrind hæc attenderet, qui sancto- rum sepulcra & sacras reliquias irreuerenter tractant.

pagibus sustentarent. Contremuit ilicò beati tumulus confessoris, & sibi iniuriam irrogari præsentis vibratione faretur.

At Germanus pontifex terrore perterritus, amoueri desuper præcepit somnolentos, dicens: Absistite o segnes procul à tumulto, nè sancto Dei molestia inferatur. Quibus amotis, tremorem illum deinceps non senserunt.

Sed nec illud placuit præteriri, quòd cuidam pauperi idem Lusor beatus per visum apparuit, præcepitq; cellulam emundari, in qua, vt fertur, infantia vagitus exegerat. Sed cum pauper ille bis commonitus agere iussa differret, apparuit ei tertio, dicens: Si feceris quæ præcipio, vnum trientem pro obedientia famulatu recipies. Ille verò confurgens, cellula scopis mundata, abluta & aqua herbisq; resperâ, stabat attonitus, pollicitam promissionem opperiens, donèc nutu Dei aduertit trientem in pavimento lucere: quem colligens, lætus abscessit.

DE SS. FELICE presbytero & Eusebio monacho, Lector videat
1. Nouembris S. Casarij historiam.

**VITA S. EMERICI, B. STEPHANI HUNGARORVM
REGIS FILII, EX QVODAM MS. CODICE
per F. Laur. Surium, mutato stylo, descripta.**

Videat Lector Antonij Bonfinij rerum Hungaricarum Decad. 2.
Lib. 2. vbi eadem ferè habentur.

**Nouëbris 4.
S. Emerici
parentes.**

**Nota sancti
pueri pre-
ces & vigi-
lias.**

BEATVS Emericus parentes nobilissimos habuit, Stephanum Hungarorum Regem & Apostolum, & Gyselam siue Gyslam, sororem S. Henrici Imperatoris: qui paribus studijs in præstantissimo quoq; virtutum genere certabant. Emericus in tam ardenti charitate Christi natus, quid aliud, quàm suauiissimum Deo holocaustum, esse poterat? Ab in- cunte pueritia, quò sanctitatis euasurus esset, facile decla- ruit: quippè qui cum esset somni parcissimus, alijs dormi- entibus, à secunda ferè vigilia noctis ad lucem vsque, psal- mos Dauidicos lecitabat, lucernis coram ipso ardenti- bus, vt regiam decebat prolem, Ad finem autem cuiusq; psalmi,